

לוח 8: אוריה פיליפס לוי — שוויון במדים

"בכבוד בשירות"

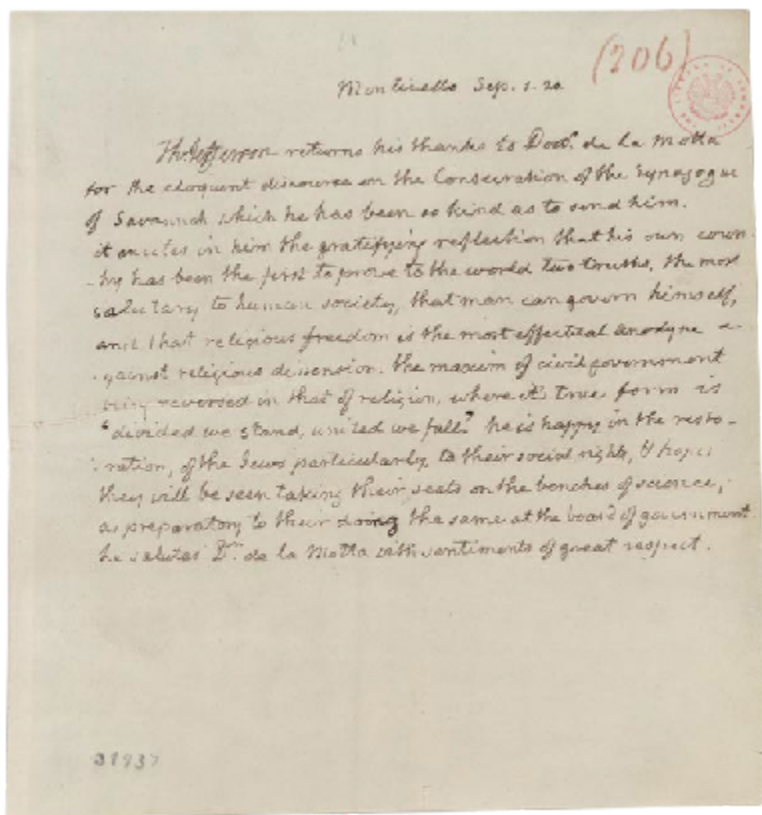
חייו של אוריה פיליפס לוי שופכים אור על המרחק בין האידיאלים המעוגנים במסמכי היסוד האמריקאיים לבין המציאות החברתית שבה נתקלו מיעוטים דתיים בתוך המוסדות באמריקה. לוי נולד בפילדלפיה למשפחה יהודית ספרדית בעלת קשרים לדור המהפכה, וגדל ברפובליקה שהכריזה על חופש המצפון כאחד מעקרונותיה העליונים. עם זאת, הקריירה שלו בצי של ארצות הברית הוכיחה כי עקרונות אלו דרשו הגנה פעילה ומתמשכת. לוי שירת מדינה שהבטיחה חופש דתי, בעודו מתמודד עם גילויי אנטישמיות חוזרים ונשנים בתוך המוסד שבו שירת. התמדתו ועלייתו בסופו של דבר לדרגת קומודור הפכו אותו לאחת הדמויות היהודיות החשובות ביותר בהיסטוריה הצבאית האמריקאית של המאה התשע-עשרה.

לוי יצא לים בגיל צעיר והקדיש את חייו הבוגרים לשירות בצי. שאיפתו שיקפה את האפשרויות שהרפובליקה החדשה יצרה: בניגוד לחברות אירופיות רבות, ארצות הברית לא הציבה כל מחסום משפטי רשמי המחייב המרת דת לצורך השתתפות בחיים הציבוריים או הצבאיים. השירות הצבאי יכול היה אפוא לשמש נתיב לקבלת אזרחות, כבוד והשתייכות לאומית. עבור לוי, מדי הצי לא היו רק מקצוע אלא הצהרה, עמידה על כך שיהודי יכול לשרת את הרפובליקה באופן מלא, גלוי וללא התנצלות. שירות זה עמד בפני אתגרים מתמידים. לוי נתקל בעוינות אנטישמית מצד קצינים עמיתים לאורך כל הקריירה שלו, ועברו הצבאי כלל מספר משפטים צבאיים שעוצבו על ידי שילוב של ירבויות אישיות, פוליטיקה של הצי ודעות קדומות. לוי תואר לעיתים כלוחמני או קשה מזג, אך לא ניתן לנתק תיאורים אלו מהאפליה שחוהו כקצין יהודי במוסד שלא היה מורגל בנוכחות יהודית. הקריירה שלו מציגה אמת מרכזית בהיסטוריה היהודית-אמריקאית של תקופה זו: שוויון פורמלי, ברגע שנקבע בחוק, לא ייצר אוטומטית קבלה חברתית. החירות הדתית הייתה קיימת כעיקרון חוקתי, אך היה צריך לתבוע אותה, שוב ושוב, בתוך מוסדות וסביבות חברתיות ספציפיות.

למרות העימותים המתמשכים שלו, לוי התקדם והיה לקומודור היהודי הראשון בצי של ארצות הברית, הישג בעל חשיבות היסטורית שהוכיח את האפשרות לזכות בכבוד ציבורי רם עבור יהודים אמריקאים, אפילו בתוך מוסד שהושפע מדעות קדומות. תרומתו המוסדית ארוכת הטווח ביותר הייתה המערכה שניהל נגד מנהג הלקאת המלחים, צורת ענישה משמעתית אכזרית שהייתה מקובלת אז בצי. לוי האמין שמשמעת יעילה אינה מחייבת אכזריות וכי למלחים יש כבוד אנושי שעל פרקטיקות הענישה לכבד. פעילותו תרמה לביטול הרשמי של ההלקאות ומיקמה אותו בתוך התנועה הרחבה יותר של המאה התשע-עשרה לקראת רפורמה משפטית ומוסדית. הומניטרית.

הערצתו של לוי לתומס ג'פרסון עיצבה הן את תפיסתו העצמית והן את המעשה הציבורי הבולט ביותר שלו. חזונו של ג'פרסון על רפובליקה שבה ניתן לגלות סובלנות כלפי טעויות דתיות כל עוד התבונה נותרת חופשית, קסם עמוקות ללוי כיהודי אמריקאי שחוה ממקור ראשון את מחירה של חוסר הסובלנות. בשנת 1834 רכש לוי את מונטיצ'לו לאחר שאחוזתו של ג'פרסון התדרדרה למצב של הזנחה קשה, ומשפחת לוי לקחה על עצמה את שימורה ושיקומה. הבחירה הייתה מלאת משמעות: לוי שימר את ביתו של האדם שאת רעיונותיו בנושא חופש הדת הוא העריץ ביותר. עם זאת, קשר זה נושא בחובו גם מורכבות אינהרנטית. ג'פרסון ניסח כמה מהביטויים העוצמתיים ביותר של חירות במסורת האמריקאית, ובו-בזמן שיעבד מאות בני אדם במונטיצ'לו עצמה. לוי שימר בית שהיה בעת ובעונה אחת יד זיכרון לאידיאלים של הנאורות ומטוע שנבנה ותוחזק על ידי עבודת כפייה של עבדים. סתירה זו אינה ממעיטה במחויבותו האמיתית של לוי לחופש דת ולכבוד האדם, אך היא משקפת את המתחים הרחבים יותר של התקופה שקדמה למלחמת האזרחים, שבה שפת החירות ומציאות העבדות התקיימו זו לצד זו בסמיכות לא נוחה במיוחד. תיאור מלא של לוי ומונטיצ'לו חייב להחזיק את שני הממדים הללו יחדיו. לוכדים *Kon dignidad en servicio* והביטוי בלדינו *Igualdad ante la ley y el honor* הביטוי בספרדית יחד את מורשתו: השוויון לא התקבל בפסיביות אלא נדרש באופן פעיל, והכבוד בשירות היה הן מחויבות אישית והן תביעה רחבה יותר כלפי ההבטחות המכוננות של הרפובליקה.

תומאס ג'פרסון אל ג'ייקוב דה לה מוטה בנושא חופש הדת וזכויות היהודים



מונטיצ'לו, 1 בספטמבר 1820

תומאס ג'פרסון מביע את תודתו לד"ר דה לה מוטה על הדרשה הרהוטה בדבר חנוכת בית הכנסת של סוואנה, אשר בטובו שלח אליו. הדרשה מעוררת בו את המחשבה המשמחת כי ארצו שלו הייתה הראשונה שהוכיחה לעולם שתי אמיתות, מן המועילות ביותר לחברה האנושית: שהאדם מסוגל למשול בעצמו, ושחופש הדת הוא המרפא היעיל ביותר למחלוקת דתית. עקרון הממשל האזרחי מתהפך בענייני דת, שבהם צורתו האמיתית היא: "מפולגים נעמוד, מאוחדים ניפול." הוא שמח במיוחד על השבת זכויותיהם החברתיות של היהודים, ומקווה לראותם תופסים את מקומם על ספסלי המדע, כהכנה לכך שיעשו כן גם ליד שולחן הממשל. הוא מברך את ד"ר דה לה מוטה ברגשי כבוד רב.

אזרחות ללא התאמה דתית

מכתבו של תומאס ג'פרסון משנת 1820 לד"ר ג'ייקוב דה לה מוטה משקף רגע יוצא דופן בראשית ההיסטוריה האמריקאית, כאשר הרפובליקה החדשה החלה להגדיר את חופש הדת כזכות אזרחית ולא כזכות יתר המוענקת בידי שליטים. בכותבו לאחר חנוכת בית הכנסת של סוואנה, שיבח ג'פרסון את ארצות הברית על שהוכיחה "שהאדם מסוגל למשול בעצמו" וטען כי חופש הדת הוא ההגנה הטובה ביותר מפני סכסוך דתי. באופן בולט במיוחד, הוא הביע את שמחתו על "השבת היהודים... לזכויותיהם החברתיות" וקיווה שהיהודים יתפסו את מקומם "על ספסלי המדע" ולבסוף "ליד שולחן הממשל." עבור יהודים ספרדים, שההיסטוריה שלהם עוצבה במשך זמן רב בידי גלות, רדיפות והדרה משפטית באירופה, דבריו של ג'פרסון ייצגו שינוי עמוק. בארצות הברית

יכלו היהודים להתחיל לדמיין את עצמם לא רק כמיעוט נסבל, אלא כשותפים מלאים בחיים הציבוריים. המכתב מבטא נושא מרכזי בניסוי האמריקאי: אזרחות צריכה להתבסס על שוויון בפני החוק ולא על התאמה דתית. הוא גם מתחבר ישירות לסיפור הספרדי הרחב יותר באמריקה, מן הגלות והעקירה ועד להשתתפות אזרחית, הישגים אינטלקטואליים ושייכות חוקתית.